me - profiliuotas plokščias apkalėlis. Drabužiai susegti sidabrine lankine sege ir geležiniu lazdeliniu smeigtuku. Kapo inventoriuje buvo "moteriškų" papuošalų - žalvarinė apyrankė ir antkaklė. Pastaroji, atrodo, padėta ant krūtinės.

Laidosena ir įkapės atspindi dviejų kultūrų - kuršių ir žemaičių - sąveiką. Vyrauja kuršiškos tradicijos.

Ištyrinėti kapai priklauso IV a.

Laimutė Valatkienė

MAUDŽIORŲ PLOKŠTINIO KAPINYNO TYRINĖJIMAI

1983 m. Telšių kraštotyros muziejus tęsė Maudžiorų plokštinio kapinyno (Kelmės raj.) tyrinėjimus. Toliau buvo tiriama kapinyno dalis, esanti kelio Gaulėnai-Užventis R pusėje (žr.: ATL 1978 ir 1979 metais. V., p. 89-92; ATL 1980 ir 1981 metais. V., 1982, p. 62-65).

1983 m. buvo ištirta 275 m^2. Tirtasis plotas yra prie minėto kelio. Atidengti 47 nedegintų mirusiųjų kapai. Jie buvo labai apardyti, bet dalyje išliko įkapių.

Iš laidosenos matyti galvų kryptis: vyrų - į ŠR, moterų - į PV. Sprendžiant pagal įkapes ir galvos kryptį, aptikta 16 vyrų, 7 moterų ir 9 vaikų kapai. 15 kapų mirusiųjų lytis neišaiškinta.

Kapai aptikti 30-72 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Kapų duobės 50-80 cm pločio, 200-250 cm ilgio, kai kurios jų apvaliais kampais. Maždaug trečdalyje kapų rasta akmenų. Jie sudėti puslankiu galvos ar kojų gale arba sienele kuriame nors šone. Sienelė kartais bendra dviem kapams. Retkarčiais vienas didesnis, dažnai plokščias ar apskaldytas akmuo pastatytas galvūgalyje; pasitaiko ir keletas stambių akmenų, sukrautų virš karsto kojų gale. Akme-

nys dėti įvairių dydžių.

Daugiau kaip pusėje kapų pastebėta degėsių ir anglių. Dažniausiai jų aptikta virš griaučių ar apie juos, rečiau - duobės dugne po griaučiais. Tai rodo, kad anglys buvo daugiausia pilamos ant karsto ir į duobę, ją užkasant.

Mirusieji buvo puošiami, įdedamos įkapės. Aptikta ir simbolinių įkapių (vaiko k. 272). Įkapes sudarė darbo reikmenys (moterų kapuose), ginklai, papuošalai, raitelio ir aprangos atributai. Iš viso rastas 161 radinys.

Darbo reikmenis sudarė geležiniai peiliukai išgaubtomis ir tiesiomis nugarėlėmis, keletas nulenktu ašmenų galu ir geležinės ylos (9).

Daugumoje vyrų kapų dėti ietigaliai, aptikti tik 2 kalavijai (ilgas ir trumpas). Ietigalių į kapą dėta po 1-2. Iš jų rasta 12 įmovinių ir 3 įtveriamieji. Jų ilgis siekia nuo 11,2 cm iki 31 cm. Vyrauja ietigaliai su karklo lapo formos plunksna. Dviejų ietigalių įmovose išliko skersai perkaltos vinutės.

Vyro kapas Nr. 265 išsiskiria retesniais dirbiniais. Į jį įdėtas geležimi apkaustytose medžio makštyse 55,5 cm ilgio ir 3,3 cm pločio, stora nugarėle vienaašmenis kalavijas su rankenos skersiniu užriestais galais, įmovinis ietigalis, geriamasis ragas, ankstyva pelėdinė segė, geležinis pentinas. Šio kapo duobę užpildančioje žemėje ir virš griaučių surinktos 43 molinio puodo šukės.

Apardytuose kapuose išliko tik pavieniai papuošalų egzemplioriai. Dalyje kapų suardyta tik griaučių krūtinės sritis, nurenkant žalvario papuošalus. Akivaizdu, kad griaučiai suardyti apiplėšiant.

Būdingiausios įkapės - žalvario įvijėlės. Jų įdedama nuo vienos iki nedidelio vėrinuko, iš keletos įvijėlių, trumpų grandinė-

lės fragmentų ar atskirų grandelių. Tokių vėrinukų rasta 5 moterų bei vaikų kapuose.

Smeigtukų rasta 16. Didžiausią dalį sudaro geležiniai lazdeliniai su sraigine įvijėle. Vieno iš jų galvutės lankelis buvo apvarstytas žalvario grandelėmis. Rasti du žiedine galvute (geležinis ir žalvarinis) ir du kryžiniai išplotais kryžmų galais smeigtukai, kuriuos jungė iš dvigubų grandelių padaryta grandinėlė (k. 309).

Rasta ir apyrankių. Jos žalvarinės, dažniausiai įvijinės, vaikų kapuose užkeistais galais.

Apardytame kape Nr. 304 rasta masyvi žalvarinė, sidabru dengta ir ornamentuota priekine puse 5x6,7 cm dydžio apgalvio plokštelė. Kape Nr. 303 ties kojų čiurnomis rasta kvadratinių, kryžiuku ar akute puoštų plonos žalvario skardos plokštelių, kuriomis buvo apsiūta rūbo apačia.

Perkasų 15 ir 16 ribose buvo ištirta apeiginė (?) duobė 485 x495 cm dydžio. Čia buvo aptikti ryškūs ugnies deginimo pėdsakai, rastos 2 pavienės kaukolės, keletas žalvario dirbinių. Pažymėtina, kad kaukolės buvo tarp sumestų įvairaus dydžio akmenų.

Ištirtieji kapai pagal rastuosius dirbinius yra datuojami VIII a. pab. - IX a.

Algirdas Varnas

MILIŲ PLOKŠTINIS KAPINYNAS

Kapinynas yra Milių kaime (Mažeikių raj.) visai prie Viekšnių miestelio V pakraščio. Šiuo metu - tai ariamas laukas dešiniajame Ventos krante, pirmos terasos lygumoje, 70-100 m nuo upės.

Apie kapinyną sužinota 1982 m. rudenį, kada čia, traktoriui